

SZENTES és VIDÉKE

POLITIKAI LAP.

A CSONGRÁDVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KOZLÖNYE.

Megjelen vasárnap és csütörtökön.

Előzetes ár:

Negyedévre 2 korona 50 fillér. félévre 5 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Görög-udvar.

hová a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket a kiadóhivatal mérsékelt áron számít fel.

Gazdasági kérdések.

Ha a Wekerle-kormányának eszébe jutott volna, hogy Magyarországon a mezőgazdaságot belterjesebbé tegye, hogy a mezőgazdasági termények értékesítését az eddiginél jobb árakra emelje és hogy az állattenyésztési viszonyokat megjavítsa és ha ez a kormány a maga elé kitűzött feladatokat megvalósítani tudja, akkor elmondhatjuk róla, hogy ő a magyar nemzetgazdaság megváltója.

Hiszzen, ha ez a három gazdasági álomkép megelevenednék Magyarországon, akkor nem lesz itt még csak egy zokszó sem, mert ebben a három kormányfeladatban meg van minden, amit a magyar nemzet akar.

A kisbirtok terheinek könnyítése a cseléd és a munkásügy, de még az iparfejlesztés is, mert mindazoknak a közgazdasági tételeknek, melyeket a kormányelnök felsorolt, ebben a három főfontosságú tételben van az igazi forrása.

A mezőgazdaság belterjessé tétele a terményértékesítés színvonalra való emelése és az állattenyésztési viszonyok tökéletessé tétele a magyar nemzet meggazdagodását jelenti. Olyan anyagi erők keletkeznek e három feladat teljesítésének nyomán, melyek ipart, kereskedelmet, közműveltséget teremtenek s melyekből a nemzeti önállóság és függetlenség önként, minden küzdelem és erőszak nélkül megszületik. A fajsziparulat és a nyelvhadárók kiterjesztése ezen három gazdasági tételen sarkallik és ezért csodálatos, hogy ez a három kormányfeladat szomorú és elhagyott állapotban kerül a Wekerle-kormány gondozása alá.

Nem vádoljuk és nem is vádolhatjuk az elmúlt politikai korszakot azzal, hogy ezeket a főfontosságú kormányfeladatokat elhanyagolta volna. Nehéz feladatok ezek, melyek felé jóindulattal igyekeztek haladni minden idők kormányai, ám a siker és az eredmény nem koronázta törekvéseiket, mert szándékaik megvalósítására megfelelő anyagi eszközök sem állottak rendelkezésükre; mert a magyar gazdaság alig leküzdhető közönyösséget megtörni eddig képtelen volt; mert minden gazdasági reform sötét előítéletekkel birkózik; mert Magyarországon túlságosan sok a latitudium és a holtkéz birtoka; különösen pedig, mert nálunk közgazda-

sági kérdésekben a közhangulat megnyerni és ezen kérdésekért komoly akcióba vezetni eddig lehetetlennek bizonyult, végül pedig azért, mert politikai féltelenségek és közjogi gravámenek lekötve tartottak minden cselekvési erőt, a parlamenti küzdelmek megbénítottak minden jóindulatú törekvést, mely ezen a téren lehetett volna.

Hogy Wekerle Sándor miniszterelnök az ő kormányprogramjának az élére szögezte ezt a hármas feladatot, az őszinte, igaz örömmel töltötte el minden magyar ember lelkét, mert Wekerle nem szokott üres frázisokkal dobálózni és az ő kipróbált államférfiúi képessége nemcsak azt jelenti, hogy cselekvésre vágyik e hármas feladat megvalósításáért, hanem kész garancia arra is, hogy cselekedni tud, hogy alkotni, teremteni fog, mert erre pozitív ereje, tudása, akarata és egyéb képességei vannak.

A helyzet, mely őt a kormány élére állította, kedvező alkalmat is nyújt ezen hármas feladat teljesítésére. Egyelőre olyan többség áll a kormány háta mögött, mely nem fogja megengedni, hogy üres szólamokkal és hazabeszélésekkel megakadályoztassák a kormány komoly munkáját.

Egyelőre ne kutassa azt senki, hogy az önálló vámtarifa törvénybe iktatása politikai szempontból milyen kritikai megjegyzésekre adhat alkalmat; ne fejtessük a 1867. évi XII. t. c. tartalmát; ne törődjünk azokkal a kérdésekkel, melyek az egyértelműséget szétkergetik; ne folytassunk örökös harcot a kormány és a korona ellen.

A gazdasági érdek szolgálatában kell a mai parlamentnek eltölteni azt az átmeneti időt, mely rendelkezésére áll és ha ezt a közszolgálatot hiven és becsületesen teljesíti, nem lesz panasza ebben az országban.

Hiszzen minékünk számtalan okunk volna a rekriminációkra, ha azokból a nézőpontokból akarnánk kritikai megjegyzéseket tenni, melyekből az elmúlt politikai küzdelmekben bírálták egymás működését a politikai pártok, — megtalálhatnánk a legélesebb feyvereket, melyekkel a parlament működését szilánkokra lehetne hasogatni. Ám mi a multban is kárhoztattuk ezeket a nézőpontokat, most pedig egyenesen azt vitatjuk, hogy ezeket meg kell semmisíteni.

Egészen más nézőpontokból, a nemzet gazdasági érdekeinek legki-

emelkedőbb básztyáiról kell figyelni a parlamenti működést, mely ma az egész nemzet osztatlan bizalmát bírja és éppen ezért nyugalmat talál, melyben programját meg is valósíthatja. Csak akarnia kell s hogy akarja: ez érdekében a vezéreknél kell pórázon tartaniuk a táboriakat.

A földmives-munkás. Nem könnyű a szegény ember baján segíteni, de segíteni kell. Minden gondolkodó elémnek kötelessége foglalkozni a munkáskérdéssel, mely, ismerjük el, a legelhagyottabb a földmives-munkások között, mert a munkásoknak ez az osztálya egész esztendőn át nem, csak annak egy részén dolgozhat és a nyári munkával nem kereshet annyit, ami neki és családjának egész évre szükséges.

A cselédsorban dolgozók még csak megvolnának valamelyest, mert biztosítva van a megélhetésük, mely ha szegényesen is, de kenyeret ad állandóan; ellenben a napszamos családok, az arató részesek keresménye ezerenyi esélynek van kitéve. Ezeket a munkásokat, a bérminimum mellett is, éppen úgy sújtja a kedvezőtlen terméseredmény, mint a gazdákat.

Pedig a munkásembernek nincs módjában semmit kockáztatni. Neki bér kell, melyért kenyeret szerezhet, melyből élelmet ruházat megvásárolhatja, melyből fedél alá bujhat és az ő egyszerű, rendszerint szűkös igényeit kielégítheti.

Más munkás, az ipar és kereskedelem munkásai bérharcot folytathatnak, ha erre már éppen szervezkedtek, de a földmives-munkás ha bérharcot indít, csak maga alatt vágja a fát, — még ideig-óráig se bír ezzel segíteni a maga sorsán.

A szociálista vezérek kötelessége volna, hogy erről a földmives-munkás felvilágosítsák. Mindenütt, ahol ipari törekvésekről van szó, csak azért lehet a munkásoknak eredményes bérharcot folytatni, mert a munkádozó azt mondhatja: jól van, ha ti nagyobb bért kívántok a munkáért, én is nagyobb árt kérek a közönségtől az árúimért. Ezen elv mellett a kecske is jóllakik, a káposzta is megmarad. Csak a fogyasztó közönség sinyli az egyezséget. A fogyasztó közönségben benne van maga a munkás is és egyszerre csak azt veszi észre, hogy több munkabért kap ugyan, de azért ő gazdagabb nem lett, mert minden, amire szüksége van, drágább lett, mint addig volt.

Ha a bérharcot újra kezdi, — hat még szomorúbb állapotok keletkeznek, mert az újabb munkabéremelés következtében még drágább lesz minden közfogyasztási cikk és ad abszurdum vezetve a dolgot, utójára oda jutnánk, hogy például egy pár cipőt csak

100 koronáért lehetne kapni és cipőben csak milliomosok járhatnának.

A bérmozgalmaknak tehát határt kell szabni, a bérmozgalmakat igazi szociális politika nélkül vezetni nagy könnyelműség. A munkabér sohasem lehet magasabb, mint amennyit maga a munkásvivésnek képes. Ha a kőművesmunkabért felcsigázuk, senki sem fog házat építeni. Addig, amíg ennek következtében a lakberek mérgegrágák nem lesznek, nem is épített senki. Addig pedig a munkások nem várhatnak dologtalanul. Nekik keresmény kell. Ezért kell megtalálni azt a munkabérhatárt, melyet túllépni, a munkásra is — szerencsétlenség.

De ismétljük, hogy az ipari munkabér kérdése most nem aktuális, az ipari munkások bérmozgalmait tehát egyelőre nem bír a közszerencsétlenség jellegével.

Ellenben a földműves munkások bérmozgalmait már egészen a közszerencsétlenség jellegével bír, mert a gazdaközönség nem mondhatja azt, amit a gyáros és iparos munkaadó, hogy: jól van, felcselem a munkabért, de egyáltalán felelelem a búza, árpa, zab, kukorica stb. árát is. Ezeknek a terményeknek az árát nem a gazdaközönség szabja meg, hanem a nemzetközi árupecs, mely nem törődik azzal, hogy Magyarországon mennyi a munkabér, hanem azt nézi csupán, hogy a világpiacra mennyi a termés és mennyi a szükséglet. Ha a földművesmunkás magasabb bért igényel, mint amennyit a termés ára elviselni képes, akkor a magyar terményt nem veszik meg; ha pedig meg nem veszik, akkor nem érdemes termelni.

Ebben rejlik a földműves munkások sztrájkmozgalmának legnagyobb veszedelme, amin csak úgy lehetne segíteni, ha a mezei munkabéreket az egész világon egyformán lehetne szabályozni. Mert nem szabad elfelejtenünk, hogy más termelő országokban a mezei munkabérek aránylag mindenütt alacsonyabbak, mint nálunk és a föld értéke sem olyan magas, mint nálunk.

Ezért nem lehet megérteni azoknak a munkás vezéreknél a szociálpolitikáját, akik most Magyarországon az ellentállást szervezik. Hiszen ezeknek az uraknak — és pedig mindig a legfőbb vezéreket értjük — tudniuk kell, hogy egyetlen aratás vesztesége soha többé nem pótolható. Mire gondolnak hát? — Azt hiszik, hogy mindgy, mert a munkásokat azért csak nem engedjük éhen pusztulni tévív idején? Hát persze, hogy nem engedjük. Ezért az eredményért azonban nem érdemes a szegény embert sztrájkba kergetni. A szegénységből szándékosan koldust csinálni. — istentelenség.

Nem vizsgálat az nekünk, hogy a latifundumok urai sem gazdagodhatnak a sztrájk után egy évig; vagy legalább is nagyon szomorú vizsgálatodás ez annak az éhes embernek, aki utólagja mégis csak oda nyújtja a tenyerét alamizsnáért, ahol, ha ellentállásba nem igaztják, becsületos munkájáért bért kaphatott volna.

Mi úgy érezzük, hogy a földművesmunkások bérmozgalmait megindítani megfontolatlan dolog és alighanem bosszú politika. A politikába pedig a bosszú fegyvereit alkalmazni, mindig nagyon veszedelmes dolog, mert — az a fegyver kétélű, mely kezelőjét is véresre sebz.

Az új érettségi vizsgálatról.

Az iskolai év vége felé minden esztendőben meg-megújulnak az érettségi vizsgálatok és a tanárok ellen azok a kifogások, melyeket már a verebek is csiripelnek. Csak az a csodálatos, hogy ezektől a folyton ismétlődő nótáktól nem eszmérik meg a közönség és nem kialszja a sopánkodók felé: Halljunk már valami újat is! Mert ösztönöz szölv: amit az érettségi vizsgálatokról, azok rettenetes voltáról, a tanárok hóhér hajlamairól stb. felhoznak és a fúrge napi sajtóban ezer meg ezer hangnembem váltig variálnak, részint régi diákélet keserű emlékeinek siralmas visszhangja, részint magas kultúrpolitikai paripának lovagoló pedagógiai műkedvelők erőltetett szellemeskedése.

Az érettségi vizsgálat kérdése csöppet sem új. Szükséges-e, nem-e? Eltöröljük-e, vagy nem? Ezek a legfontosabb kérdések, de felelni senki sem tud rájuk kielégítően. Mint minden kulturális kérdésről, ezekről is száz meg százféle a vélemény. De ezek egy léppel sem viszik közelebb a kérdést a megoldáshoz. Az olyan argumentumon pedig, amelyre az érettségi vizsgálat ellenségei épp mostanában hivatkoznak, hogy lám a kis Románia már eltörölte az érettségi vizsgálatot, tehát megelőzött bennünket, csak mosolyogni lehet. Hát odajutottunk már, hogy a kis Romániától fogunk kulturális dolgokban tanulni és a nagy nyugati kultúrnépek példáját sutba dobjuk? Német-, Francia-, Angolország nekünk már blittri, hanem a kis Románia valami? Az a modern kultúra tündöklő napkeleti csillaga. Nagyon szép és büszke lehet rá, aki felfedezte. Valjék egészségére. De a magyar kultúra egyelőre nem hajlandó ez után a csillag után futni, hanem mint eddig, ezentúl is inkább a nyugati kultúra csillagait fogja követni, mert ma már nem az ez oriente, hanem ex occidente lux!

Azaz a kérdéssel különben, vajjon az érettségi vizsgálat szükséges-e vagy sem, eltöröljük-e vagy sem, épp az iskolai év végén foglalkozni telje en fölösleges, mert az érettségi vizsgálat létezik. Sokkal többet ér azon gondolkodni, hogy hat voltaképpen milyen is az a rettenetes vizsgálat, melytől különben ma már még az sem függ, hogy valaki egyéves önkéntes lehessen, hanem az alacsonyabb tisztviselői állásokra való minősítésen kívül, csupán az egyetemre és más főiskolákra való képesítést adja meg. Ebből a tényből azonban egy igen fontos dolog következik: az, hogy aki az egyetemre akar menni, az legyen tisztában magával arra nézve, hogy az érettségi vizsgálat tanulmányai nem érnek véget, sőt hogy az csak egyik lépcső a további tanulmányokhoz, vagyis nagyon komolyan kell készülni rá, még pedig nem pusztán az érettségi vizsgálat közvetlen kuszóiban, hanem már évekkel előbb. Aki így tesz, annak az érettségi vizsgálatról nem kell tartania, mert baleset aligha éri, amit ezer meg ezer példa bizonyít. Hogy balesetek fordulnak elő, az tagadhatatlan. De hát melyik vizsgálatnál nem fordulnak elő balesetek? Téssék az egyetemre nézni! A különbség csak az, hogy az egyetemeken előforduló baleseteket nem ütik nagydobra, míg az érettségi vizsgálatokon bukók nevét szinte trombitaszóval teszik közzé az évvégi iskolai Értesítőben. Ha az ifjúság nem reszketne előre a szegénytől, a megbélyegzéstől; bizony más szemmel nézné az érettségi vizsgálatot és egészen más lelkiállapottal menne neki. A dolog azonban így van és rajta egyelőre nem változtatunk, sőt nagyon valószínű, hogy nem is fognak változtatni, mert ha nálunk, minden más téren valamely hasznos újítás behozatalához ötven esztendő előkészület kell, a közoktatásügyiekhez legalább száz esztendőre van szükség. Ez az oka annak, hogy mi azután mindennel szépen elkészünk, a kultúrnépek után cámogunk, sohasé érjük utól őket és tetejébe még ki se nevetnek bennünket.

Aki különben azt mondja, hogy az érettségi vizsgálat valami rettenetes követelményekkel áll a tanulóknak elé, annak még nem volt alkalma érettségi vizsgálaton részt

venni és meghallgatni a tanulóknak feleletit. Ha a közönség hallana őket, összecsapná a kezét és ha hatalmában állna, maga buktatná rákásra a vizsgázókat. Igen ám, de közönséghez, amár az érettségi vizsgálat nyilvános, nem igen van szerencsénk. Csak elvéve akad egy kíváncsi, akinek aztán a feleletek meghallgatása után a nézete az érettségi rettenetes voltáról rendesen meg is szokott változni. Hátha még az írásbeli dolgozatokba is bepillanthatna. Ez eddig is így volt. Hát még ezentúl. Mert figyelembe kell venni, hogy a követelményeket hivatalosan, évek óta egyre lejjebb szállítják, jöllehet a tudományok folyton fejlődnek, mert az ifjúság egyre több oly dologgal foglalkozik, aminek a tudóshoz semmi köze. Mi, tanárok, nagyon jól látjuk ezt, de nem tehetünk ellene. A mi szavunkra nem hallgat senki, sőt azt vágják a szemünkre, hogy nem érünk a dologhoz és el vagyunk fogulva, bármint legyen a dolog, az bizonyos, hogy bármennyire nem tetszenek is a tanárok a nagy közönségnek általában, szaktargyaikat és az iskolai ügyeket mégis csak jobban értik, mint a laikusok, akik csak mint diákok voltak utólagra iskolában és az ezer és ezerféle foglalkozású szülő, aki mindennel örömebb foglalkozik mint iskolai dolgokkal. De nemcsak a szülők vannak így, hanem azok is, akik a közönséget föl akarják világosítani. Hogy ezek sem sokat értenek az iskolai dolgokhoz, azt az érettségi vizsgálatról épp most megint folyó hírlapi viták bizonyítják, melyek során eddig senkinek sem jutott eszébe, hogy az idén az érettségi vizsgálatokon egészen új rend lépett életbe.

Az újítás lényege az, hogy a gimnáziumban az eddigi öt, a reáliskolában pedig négy írásbeli helyett csak három írtak s bármely írásbelin bukják is a tanuló, szóbelire bocsátható és ettől csak akkor van elútvé, ha két írásbelije nem sikerül. A gimnáziumban a magyar és latin, a reáliskolában a magyar és matematika rettenetes volta tehát megszűnt. Hogy ennek következtében a nemzetiségi középiskolákban hogyan fogják majd tanulni a magyar nyelvet és irodalmat melyet így sem valami nagy buzgóssággal ápoltak, az már más kérdés. De erről azok, akik ezt az újítást létesítették, úgy látszik, teljesen megfeledkeztek, noha a magyar nyelvből és irodalomból való bukás az írásbeli vizsgálaton épp a nemzetiségi középiskolákra tekintettel nyert kivételes fontosságot a középiskolai törvény megalkotása idején, 1883-ban. Most az a jelszó: Könyvitünk a magyar ifjúságon! Arra azonban nem gondol senki, hogy ennek az lesz a következménye, hogy ezentúl nemcsak a nemzetiségi középiskolák, hanem a magyar középiskolák idegenajkú tanulóit sem fogják a magyar nyelvet és irodalmat úgy tanulni, mint eddig. A könnyítéssé való törekvésnek a magyar szellem és műveltség terjedésére, ez lesz egyik gyönyörű következménye. De ez a hivatalos köröknek, melyek ezeket a nagyszerű könnyítéseket és pedig a középiskolai törvény határozott rendelkezése ellenére létesítették és a laikusoknak nem jutott eszébe. A nagy könnyítést levét a magyar nyelv ismeretének a terjedése fogja megenni, ami a könnyítésséert egy kicsit bizony borsos ár talál lenni.

A könnyítés másik csoportjából kimagaslik az, hogy a gimnáziumban a német, a reáliskolában a francia nyelvből nem kell írásbelit tenni; vagyis a gimnáziumban az egyetlen tanított modern nyelv megszűnt érettségi tárgy lenni. Hogy ez, a német nyelv országos gyűlölete mellett, hová fog vezetni, annak elképzeléséhez nem kell jókai fantáziája. Igaz, hogy a német nyelvből eddig sem valami sokat tudtak a gimnázisták, de ezentúl semmit sem fognak tanulni. És ugyanígy leszünk a francia nyelvvél a reáliskolában. Hogy ez a két tény valami nagyon mélyitendé a magyar kultúrát, azt aligha meri állítani valaki.

Igy vagyunk az írásbeli érettségivel az új rend szerint. De történt még valami. Ez is könnyítésnek volt szánva, de véletlenül, illetőleg az új érettségi vizsgálati utasítások

elhamarkodott kibocsátása és a dologhoz nem értők kontárkodása miatt épp ellenkezője lett. Eddig ugyanis a magyarból három tétel (irodalmi, történelmi, természettudományi) közül választhatott a tanuló. Most egy tételt kap, még pedig az irodalomtörténetből. Ha ezt esetleg nem tudja megfejteni, megbukott. Nem szép könnyítés és szakértelem ez?

A szóbeli érettség az a legényegesebb újítás ami szintén könnyítésnek volt számván, de szintén az ellenkezője talált lenni, hogy a tételek húzása meg van találva. Ennek a dicső újításnak az lesz a következménye, hogy a tanulóknak nem lesz elegendő ideje a kérdések át gondolására, nem lesz biztonságban attól, hogy nem fogas kérdéseket kap e és a tanárok, ha látva akarják tenni a közönséget és a vizsgálobizottságot, vagy más okból a tanulóknak előre megmondhatják, hogy mit fognak felelni. Nem mondom, hogy ez utóbbi meg fog történni. De megtörténhetik. És akár történik meg, akár nem, a tanárok ki lesznek téve a gyanúnak, hogy hátha megtették. A gyanú ellen pedig alig lehet védekezni. Igen szellemes újítása ezeken kívül az új rendnek még az, hogy a vizsgálati díjakból ezentúl a főigazgatók és vizsgálati elnökök is kapnak egy részt. Ennek az a magyarázata, hogy a szegény főigazgatóknak egész éven át sok a dologuk és a fizetésükből nem tudnak megélni. Szegény főigazgatók! Ugy látszik, a főigazgatókat is ki akarják tenni annak a gyanúsításnak, amit az egyetemi tanárok fejéhez vagdálnak általában, hogy azért buktatnak, hogy a javító-vizsgálatokért is díjakat kapjanak.

Ime, röviden az új érettségi utasítások fény és arnyoldala. Azt hiszem, az utóbbi több és ezért könnyítés ide, könnyítés oda, de az utasításoknak ezt a megfontolatlan in tézkedéseit, melyek még Lukács Györgytől származnak, mentül előbb meg kell változtatni, vagy az érettségi vizsgálatot mindenestől el kell törülni, amiből különben, belátható időn belül, a mi viszonyaink között, azt hiszem, nem lehet semmi, mert akkor ifjúságunk egyáltalában semmit sem fog tanulni, pedig így sem nagyon törí magát a tudományok után.

Ujdonságok

Szentes, 1906 június 7.

Tulipán ünnep.

A piactéren a Petőfi és a Hariszhaz között kifeszített nemzeti szín szaló hirdeti a június 17-iki népünnepély közeledtét. A rendezőség lázasan dolgozik az előkészületeken s most már végleg megállapította az egész nap programját, melyet a következőkben közlünk: Délelőtt fél 10 órakor veszi kezdetét a Tulipán-szövetség ünnepélyes megalakításának aktsusa, mely a megyeháza nagytermében fog lefolyni. Ezen megalakuláson a gyűlést, mely az elnökséget és a szövetség tisztikarát is megválasztja, a négylet elnököje fogja vezetni s a négylet egyik titkárá a Tulipánkert céljainak és feladatainak ismertetése mellett terjeszti elő az ünnepélyes megalakulás és a tisztikar megválasztására vonatkozó javaslatokat.

Ezen aktsus után, mely pontosan fél 10 órakor kezdődik s előreláthatólag már 10 óra befutását nyer, a Kossuth-téren térazne lesz a katonabanda közreműködése mellett. A térazne háromnegyed 11 óráig tart s ekkor kezdődik a gyűlékezés a Petőfi színháztermében tartandó matinéra. A matiné programját a jövő szombanunkban közöljük. Délután 2 órakor veszi kezdetét a népünnepély, melynek programját a rendezőség akképen igyekezett összeállítani, hogy az ne csak a finom érdeklő s csak a katonazenét műélvező publikum igényét elégítse ki, mint ahogy

az egyik laptársunk kívánta, hanem úgy, hogy ott maga a nép is egész délután kedves mulatságot és szórakozást találjon. — És ez nagyon helyes, mert mindenféle kifogást a világon fel lehet hozni egy népünnepély, vagy annak rendezése ellen, csak azt az egyet nem, hogy annak programja bő, mulatságos és szórakoztató. — Ezért a rendezőség az elfogulatlan és igazságszerető közönség részéről csak dicséretet és elismerést érdemelhet. Végül este az ünnepeket a katonai zene hangversenye fejezi be, mely ha jó idő lesz, a Petőfi kerthelyiségében tartatik meg, rossz idő esetén pedig a színházteremben. A hangverseny műsorát a katonai zenebizottság már megküldötte s ebből a következőket emeljük ki: 1. Magyar induló. 2. Rákóczy nyitány. 3. Szárnykürt szóló. 4. Bankban egyveleg. 5. Faust ábránd. 6. Magyar ábránd. 7. Keringő egyveleg. 8. Hunyadi induló stb. A népünnepély plakátjai már nyomás alatt vannak s már a napokban napvilágot látnak.

— Szaktanácskozás a Duna-Tisza csatorna kérdésében. Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter a Duna és Tisza között létesítendő hajózható csatorna ügyében f. hó 8-ra, tehát holnapra szaktanácskozást hívott össze a kereskedelemügyi minisztériumba. A meghívott szakegyesületek közül az Országos Iparegyesület az elnökét, Zichy Jenő grótot küldötte ki, aki ebben a fontos kérdésben úttörő munkát is végzett, amennyiben már 1867-ben kidolgozott erről egy tervet, és azt a duna-tiszai vagy Pest, Sziged Szabadka és Kula közötti csatorna cím alatt közre is adta. A Duna-Tisza csatorna létesítése érdekében levő minden akciót éber figyelemmel kísérünk, mert ez varmegyének egyik legelső rangú gazdasági érdeke és így természetesen nagy érdeklődéssel várjuk a fentemlített szaktanácskozás eredményét is.

— Külterületi gazdák figyelmébe. Felhívjuk a gazdaközönség figyelmét arra a körülményre, hogy a kereskedelemügyi miniszter 6155—900 számú rendeletével a vasúttól való tűztávolságot 95 méterben állapította meg. Szükségnek látjuk pedig a gazdaközönség figyelmét e miniszteri rendeletre éppen most felhívni azért, mert az utóbbi időben megessett, hogy aratáskor gabonakereszteket, asztagokat a vasúti vonalak közelében, ezen tűztávolságon belül hagyják meg egyesek és ezek a termények, a vonatok gépkéményéből kipattanó szikrától lángra kapva, elhamvadnak. Ilyen esetekben pedig hibába tesz panaszt és követel kártérítést a gazda, mert panaszával és követelésével, miután a törvényes rendelkezést figyelembe nem vette, elutasítják. Különösen pedig a szentes-orosházi vasútvonal mentén birtokos gazdákhöz intézzük ezt a figyelemztetést, akik gyakorlati tapasztalatból nem tudják még, milyen károsodásnak lehetnek kitéve a miniszteri rendelet figyelembe kívül hagyásával. Ugyanaz, ami a gazdasági terményekre áll, vonatkozik minden másra, így gazdasági vagy külterületi lakóépületekre is. Ezekre nézve is áll az, hogy — ha a tűztávolságon belül esve, száraz nyár szakán a gőzgepből kipattanó szikrától tüzet fogva, leégnek, a tulajdonosja vasúttal szemben semmiféle kártalanításra igényt nem tarthat. Jó lesz hát, ha erre a gazdák — saját érdekükben — figyelemmel lesznek.

— A törvényhatósági törvény reformja. A belügyi kormány a törvényhatósági tör-

vény tervbe vett revizionális munkálatait már az ősz folyamán megkezdi. A törvény reformjánál — mint bennünket beavatott helyről értesítenek — a főcél a vármegyei és városi autonómia teljes kiépítése és intézményes biztosítása lesz, amelyre vonatkozólag a belügyminisztérium törvényelőkészítő osztályában most folyik az adatgyűjtés. E tárgyakban, értesülésünk szerint, szaktanácskozások is lesznek, melyekre a belügyminisztérium meg fogja hívni a vármegyék és városok képviselőit is.

— Elnökválasztás az iparkamarában. A szegedi kereskedelmi és iparkamara most van újra alakulása előtt. A kamarai tagválasztások már az egész kerületben megtörténtek és így az elnökválasztó teljes ülést is össze lehetett már hívni. A f. hó 5 én tartott teljes ülésben történt meg az elnökök választása, amikor is egyhangú lelkesedéssel Szarvadi Lajos kamarai beltagot elnöknek, Weiner Miksa beltágot pedig a kereskedelmi osztály, Rainer Károly beltágot meg az ipari osztály elnökének választották meg. A megválasztottak már évek sora óta közbeccsülésben töltik be a kamaránál ugyanezeket az állásokat és így a kamara az újból való megválasztással egyrészt a régi, kipróbált érdemes munkásságot honorálta, másrészt pedig újból kifejezésre juttatta a vezetők iránt való egységes és osztatlan bizalmát.

— Tanács a kivándorlóknak. A kereskedelemügyi minisztérium hivatalos közgazdasági értesítőjében néhány jó tanácssal szolgál a kivándorlóknak. A tanácsok a készenlévés, utazás, megérkezés és ott tartózkodás minden egyes mozzanatára szólnak és igazán a minisztérium körültekintő gondosságot dicsérik. Utolsó tanácsnak azonban hiányzik a legszükségesebb és legokosabb, az nevezetesen, hogy: tessék gondoskodni arról, hogy a nép munkához juhossan idehaza és akkor majd nem vándorol ki.

— A tápéi komp vámszedési jogengedélye. A kereskedelemügyi miniszter Szeged város, mint tápéi révtulajdonos részére, a tápéi révénl fentartott kompon újabb három esztendőre engedélyezte a vámszedés jogát. Az engedélyben a vámdíjak a következőkben vannak megjelölve: gyalogos ember után 2 fillér, lábán hajtott szarvasmarha és hizott sertés után 6 fillér; lábán hajtott ló, egy éven aluli borjú, két éven aluli csikó, juh, kecske és más kisebb barom után négy fillér; egyfogatú üres kocszi után tíz fillér; kétfogatú üres kocszi után tizenhat fillér; háromfogatú üres kocszi után huszonkét fillér; négyfogatú üres kocszi után huszonnyolc fill.; egyfogatú terhes kocszi után tizenhat fillér; kétfogatú terhes kocszi után huszonkét fillér; háromfogatú terhes kocszi után huszonnyolc fillér; négyfogatú terhes kocszi után harminc-négy fillér; egy tíz métermázsánál nehezebb gép, gőzmozdony, az abba fogott minden marha után negyvenhat fillér; egy tíz métermázsánál könnyebb gép elé fogott állat darabja után harminc fillér; ladikban átszállítással minden egyén után két fillér; egy motorkocszi után, tekintet nélkül a beálló személyek számára, ötven fillér. Ezen vámdíjak fizetésé alól mentesek többek között minden mezőgazdasági célból kiközeledő fogatok, vagy hajtott állatok azon határon belül, amelyhez tartoznak és azok a tápéi lakosok, akiknek a Tapé község előtt levő Tisza-kompon a cserébe adott földekhez díjtalan átkelés engedtetett.

— **Lenyakozta a vonat.** A Vásárhely felől szombaton éjjel Szentesre robogó vonat, közvetlen a város alatt, az orosházi sínpár elágazásánál, elgázolt egy embert, akit a gép a szó szoros értelmében lefejezett. Az elgázolt ember Szedlák Flórián, Trencsén-megye zavordjei illetőségű 36 éves pecér volt, aki részeg fővel kerülhetett a vasúti töltésre, ahol aztán kényelmesen elnyújtózva, elaludt. A mozdonyvezető az éjjeli sötétségben nem láthatta a pályatesten fekvő alakot és így esett meg a halálos szerencsétlenség, hogy a vonat keresztülröbögött az alvó emberen, s eivalasztva a fejét törzsétől, rögtönös halálát okozta. A bíróság, melynél a halálos szerencsétlenséget bejelentették, miután beigazolták látta, hogy a veszedelem előidézésében senkit bűnös mulasztás nem terhel, mellőzte a szerencsétlen véget ért pecérségéd hullajának boncolását.

— **Szégény elől a halálba.** Egy fiatal gyermekleány, a 15 éves Botos Zsófi emésztette el az életét f. hó 14-én, atyjának Nagytöke 30. számú tanyáján, ahol a hozzátartozói távollétében a polyvasz-inben akasztotta fel magát. Családja már csak a szerencsétlen teremtés halálakor jött rá a végzetes tette s minthogy a hullaszemle megállapította, hogy a fiatal teremtés áldott állapotban volt, valószínűnek látszik, hogy Botos a szegény elől menekült a halálba.

— **Köszönetnyilvánítás.** A szentesi magyar kir. áll. főgimnázium ifjúsága által máj. 26-án rendezett mulatságon felülírt nívószövegek voltak: Dr. Matéffy Ferenc 10 K.; »Hazai Vill. Részvénytársaság» 10 K.; Polgári leányiskola 5 kor. 80. fill.; Özv. Sarkadi Nagy Mihályné úrnő, Szedler Ferenc, dr., Borsos Sz. Antal 5—5 kor.; Vajda B. utóda, Kiss Zsigmond, Szürszabó N. Imre 4—4 kor., Soós Lajos 3 kor.; Untermüller Ernő, Király László, Csák Gyula, Reis Ede, Szalkai Mór, Stern Mórné úrnő, Molecz Béla, Matéffy László, Dr. Albertényi Adolf, N. N., N. N., Futó Zoltán 2—2 kor.; Dr. Péter Albert, Bolyó Kálmán, Papp Lajos, N. N., 1 K. 80 fill.; Sebestyén Lajos, Erős Róbert, Csák Imre, Balázs Zsigmond, Füstli M. Sándor, Kanász N. Sándor, N. N., N. N., Borbély Lajosné úrnő, Szvaton József, Polgár István, Piager Vilmosné úrnő, Székely József, Ersek Zsigmond, Hoffmann Sándor, Kulik Kálmán, Dr. Szigeti Gyula, N. N., Péter Ferenc, Cicatricis Lajos 1—1 kor.; Papp Antal, N. N., N. N., 80—80 fill.; Tabajdy József, Kutas Jánosné úrnő, Dr. Vecseri Sándor, 70—70 fill.; N. N., Stark Nándor 50—50 fill.; Klein Ignácné úrnő, N. N. 40—40 fill. Az ifjúság uszonnájára élelmiszert küldöttek: Dobóczy Józsefné, Papp Sándorné, Dr. Matéffy Ferencné, Dr. Matéffy Pálné, Hoffmann Jakabné, Zsoldos Ferencné, Dr. Péter Albertné, Dr. Stern Mórné, (Nagymagócs.) Várady Lajosné, Köhn Mórné úrnők.

Fogadják a fönt megnevezett nemeskeblű adakozók, nemes célokra tett adományaikért az ifjúság hálas köszönetét.

— **Feloldották a sertészárlatot.** Az utóbbi időben határunk a többféle szörványosan fellépett sertésvész — megbetegülések miatt csaknem állandóan hatósági zár alatt volt, úgy, hogy a sertéspiac csak a belső forgalomra szorítkozott. Ha egy-két hétre fel is szabadult a piac a zár alól, újfént csak el kellett azt rendelnie a hatóságnak, újabb betegségi esetek miatt. Legutóbb a berki határreszen lépett fel szörványosan a sertésvész és ezért rendelték el a zárlatot. Most aztán, hogy ott is megszűnt a betegség pusztítása, a kir. állatorvos előterjesztésére a főkapitány ismét feloldotta a zárlatot. Hogy aztán most meddig marad határunkban szabad a sertés forgalom: az eddigi tapasztalatokon okulva, bizony nem merünk ennek valami messzeeső határidőt kiszabni.

— **Vásár a közelben.** Békéscsabán f. hó 29—30-án és július 1-én lesz az idei nyári vásár megtartva, első napon a jószágvásárral, melyre vérszentmen helyekről mindenféle lábasjószágot, tehát sertést is szabad felhajtani.

Iskolai értesítés.

A szentesi r. kath. egyház által fenn-tartott elemi népiskolákban az 1905—6. tan-évi vizsgák a következő sorrendben tartatnak meg.

Június 19-én d. e. Kiss Károly iskolájában
 » 20-án d. u. kertészzet
 » 21-én d. e. ének
 » 21-én d. u. 4 órákor testgyakorlat
 » 23-án d. e. Marshall Endréné
 » 25-én d. e. Világi István
 » 25-én d. u. Marshall Endre
 » 26-án d. e. Bugyi Károly
 » 26-án d. u. Bóna Józsefné
 » 27-én d. e. Bugyi Ferencz
 » 27-én d. u. Csuppay Rózsa
 » 28-án d. e. Bugyi Antal és
 » 28-án d. u. Ramezdorfer József tanítói urak iskoláiban.

A vizsgák mindenkor délelőtt 9, délután pedig 3 órákor veszik kezdetüket, melyre a szülőket és a tanúgy iránt érdeklődőket ezúton is tisztelettel meghívom. Szentesen. 1906. június hó 5.

Bíró Pál
 egyházi jegyző.

Irodalom.

A »Vasárnapi Ujság« május 27-iki számának 37 képe közül a legtöbb a lefolyt napok nevezetes eseményeire vonatkozik. A Szent István-szobor leleplezését kilenc, a képviselőház megnyitását hat kép mutatja be, az utóbbiak közt látható a ház ülésterme jobb és bal felől, a kormány tagjaival. Aktuális képek vannak még a rákos-szentmihályi félfőszakadás pusztításairól, az orosz cár Budapesten készült motoros vonatáról, a nálunk járt kínai küldöttségről, a dzsiu-dzsicu budapesti tanításáról stb. Érdekes olvasmányul szolgálnak Farkas Imre és Sajó Sándor versei, Bertha Sándor emlékezései, egy cikk a Kossuth-családnak egy száz év előtti katonas asszony tagjáról, egy másik cikk a budai királyi palota kétszáz éves jubileumáról, a »Regénytár« melléklet közleményei: Molnár Ferenc eredeti s Léo de Tinceau franciából fordított regénye (képekkel), tárcacikk a héről, római level, s a rendezet havi rovatok: Irodalom és művészet. Közintezetek s egyletek. Sakkjáték, Képtal ny, Egyveleg stb.

A Vasárnapi Ujság előfizetési ára negyed dévre négy korona, a »Világkronika«-val együtt négy korona 80 fillér. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadó hivatalába (Budapest, IV ker., Egyetem-utca 4. szám). Ugyanígy megrendelhető a »Képes Néplap« a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre 2 korona 40 fillér.

Piaci árak.

A következő piaci árakat jegyeztük fel:
 Búza, 7 frt. 50 krtól 7 frt. 60 krig
 Arpa, uj 7 » 60 » 7 » 60 »
 Zab 7 » 80 » 7 » 80 »
 Tengeri uj 7 » — » 7 » 20 »
 Csöves 6 » 20 » 6 » 30 »
 Hercemag 40 » — » 45 » — »
 Szalonna 85 » — » — » — »
 Hizott sertés 55 frt. — krtól — frt. — kr.-ig

V a s ú t i menetrend.

Érvényes 1906. május 1-től.

Budapestről indul 10 óra 10 p. éjjel, 8 órákor reggel, 2 óra 35 perc délután.
 Szolnokra érkezik: 1 órákor éjjel, 10 óra 50 perc délelőtt, 4 óra 23 perc délután.
 Szolnokról indul 3 óra 21 perc éjjel, 11 óra 25 perc délelőtt, 4 óra 48 perc délután.
 Szajolról indul 8 óra 58 perc éjjel, 12 óra 02 perc délután, 5 óra 18 perc délután.
 Pusztatényről indul 4 óra 26 perc reggel, 12 óra 26 perc délután, 5 óra 36 perc délután

Tiszaföldvárról indul 5 óra 50 perc reggel, 1 óra 47 perc délután, 6 óra 40 perc este.
 Kunszentmártonból indul 7 ó. 8 p. reggel, 3 óra 8 p. délután, 7 óra 33 perc este.
 Tókérről indul 7 óra 38 perc reggel, 3 óra 39 perc délután, 8 órákor este.
 Szentesre érkezik 8 óra 12 perc reggel, 4 óra 10 perc délután, 8 óra 30 perc este.

Szentes—Szolnok—Budapest:

Szentesről indul 7 óra 3 perc reggel, 11 óra 10 perc délelőtt, 6 órákor este.
 Tókérről indul 7 óra 39 perc reggel, 11 óra 43 perc délelőtt, 6 óra 32 perc este.
 Kszmártonból 8 óra 21 perc délelőtt, 12 óra 28 perc délután, 7 óra 22 perc este.
 Tiszaföldvárról 9 óra 11 perc d. e. 1 óra 16 perc d. u., 8 óra 14 perc este.
 Pusztatényről 10 óra 17 perc d. e., 2 óra 22 p. d. u., 9 óra 20 perc este.
 Szajolról indul 10 óra 35 perc d. e., 2 óra 40 perc délután, 9 óra 41 perc este.
 Szolnokra érkezik 11 ó. — p. délelőtt, 3 óra 06 perc délután, 10 óra 6 perc este.
 Szolnokról indul: 11 óra 19 és 11 óra 38 perc délelőtt, 3 óra 49 perc délután, 12 óra 10 p. éjjel vegyesvonat, 5 óra 39 p. gyorsvonat
 Budapestre érkezik 1 óra 10 perc és 1 óra 50 perc d. u., 6 óra 40 perc este, 5 órákor reggel és gyorsvonat 7 óra 50 perc reggel.

Szentes—Hmvásárhely—Szeged:

Szentesről indul 4 óra 47 perc éjjel, 8 óra 24 perc délelőtt, 5 óra 39 perc délután.
 Szegvárról indul 5 óra 10 perc reggel, 8 óra 48 perc délelőtt, 6 óra 10 perc délután.
 Mindszentről indul 5 óra 48 perc reggel, 9 óra 21 perc délelőtt, 6 óra 46 perc délután.
 Hmvásárhely népkert érk. 6 óra 31 p. reggel, 10 óra 03 p. délelőtt (itt átszállás Szeged felé), 7 óra 29 p. este.
 Hódmezővásárhelyre érkezik 6 óra 40 perc reggel, 10 óra 20 p. délelőtt, 7 ó. 39 p. este
 Hmvásárhely népkertől indul 6 óra 59 p. reggel, Hmvásárhely nagyjállomásról 10 ó. délelőtt és 10 óra 12 perckor éjjel.
 Szegedre érkezik 7 óra 40 perc reggel, 10 óra 45 perc délelőtt, 11 óra 01 perc éjjel.

Felolvaszerkesztő: BÁNFALVI LAJOS.
 Kadótulajdonos: »Szentes és Vidéke« könyvnyomda

Eladó fűszerüzlet.

Egy jóforgalmú fűszerüzlet, a tulajdonos helyzetében beállott változás miatt azonnal átadó. Czim megteudható lapunk kiadóhivatalában. 3—1

Kiadó pincehelyiségek.

Egy utcára nyíló nagy, világos, cementezett

pincehelyiség,

melyben lakás is van és mely fekvésénél fogva

tűzifa és szénkereskedés

céljaira kiválóan alkalmas, azonnali átvételre is bérbeadó.

Értekezhetni lapunk szerkesztőjével.

Házoladás.

Incze József vásárhelyi utcában levő III. tized 37. számú (Horváth István-féle) háza eladó. Értekezni lehet Horváth Jenővel, III. t. 121. sz. a